

ЕЛЕКТРОННА СИСТЕМА "SELFIE" ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Олександр Радкевич,

*доктор педагогічних наук, професор
Інститут педагогіки НАПН України*

м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-2648-5726>

З огляду на швидкі темпи технологічного прогресу зростає актуальність застосування електронних систем оцінювання професійної діяльності вчителів. Ці системи виконують ключову роль у підвищенні якості освіти, оскільки сприяють стандартизації та уніфікації процесів оцінювання на основі точних і об'єктивних критеріїв. Такі технології дають змогу отримати детальний аналіз професійної діяльності вчителів, що є важливим для їхнього подальшого професійного розвитку.

Електронні системи оцінювання професійної діяльності вчителів у країнах Європейського Союзу (далі - ЄС) розвиваються в контексті загального прагнення до підвищення якості освіти. Велика увага приділяється цифровізації професійної діяльності вчителів. З ініціативи Європейської Комісії було впроваджено електронну систему «SELFIE for TEACHERS», що є важливою в контексті Плану дій з цифрової освіти на 2021-2027 роки (Digital Education Action Plan, 2020). Цей безкоштовний онлайн-інструмент дає змогу вчителям самостійно оцінювати свої цифрові компетенції, ідентифікувати сильні та слабкі сторони професійної діяльності і планувати особистісний професійний розвиток. Інструмент підтримується Європейською рамкою цифрової компетентності вчителів (DigCompEdu, 2022) і дає змогу кожному отримувати автоматичні звіти про рівень своєї компетентності, з практичними порадами щодо подальших кроків для підвищення кваліфікації.

Розглянемо більш детально структуру та елементи електронної системи SELFIE. Вона є безкоштовною електронною системою, доступ до якої може бути отримано з будь-якого пристрою з інтернет-з'єднанням, що робить процес зручним та доступним для усіх вчителів. Вона дає змогу налаштовувати параметри оцінювання професійної діяльності вчителів залежно від мови та освітнього контексту.

Для використання інструменту SELFIE, заклади освіти в яких хочуть запровадити цю електронну систему оцінювання мають зареєструватися на сайті Європейської Комісії. Процес реєстрації охоплює створення облікового запису закладу, що передбачає дотримання чітких інструкцій та підказок, які надаються на сайті. Рекомендується, щоб керівництво закладу освіти та відповідальні особи обговорили та узгодили питання щодо реєстрації, перед тим як приступити до неї. Рекомендується також сформувати спеціальну робочу групу, до складу якої мають увійти керівник закладу освіти, особа відповідальна за впровадження цифрових технологій та внутрішній координатор електронної системи SELFIE. Це дає змогу ефективніше управляти процесом використання SELFIE, а також забезпечити

врахування всіх аспектів та потреб закладу освіти під час налаштування інструменту.

Зауважимо, що після створення облікового запису закладу освіти, його учасники отримують доступ до додаткових ресурсів, таких як детальні посібники та покрокові інструкції, які допоможуть налаштувати електронну систему SELFIE згідно зі специфічними потребами вчителів відповідних закладів освіти. Під час реєстрації зазначається актуальна інформація про заклад освіти, включаючи офіційну назву, місцезнаходження, тип та контактні дані, а також обирається зручна мова для використання електронної системи.

Процес оцінювання професійної діяльності вчителів розпочинається із заповнення анкети, що охоплює серію запитань, розподілених на шість основних розділів: створення контенту, комунікація, колаборація, оцінювання, інновації у навчанні, захист і безпека. Кожен розділ запитань розроблений таким чином, щоб оцінити, як вчителі інтегрують цифрові технології в свою повсякденну діяльність, і вимірювати навички та вміння їхнього застосування. Після цього вчителі заповнюють анкету, для встановлення їх актуального рівня знань і умінь. Відповіді в анкеті аналізуються системою, яка автоматично генерує звіт про рівень компетентностей вчителя з кожного розділу та надає рекомендації для подальшого професійного розвитку.

Крім того, SELFIE включає у себе інтерактивні інструменти, такі як графіки та діаграми, що візуалізують результати, спрощуючи їх аналіз. Учителі мають можливість анонімно ділитися своїми результатами з колегами або адміністрацією закладів освіти для координації освітніх стратегій. Ця система також забезпечує доступ до різноманітних цифрових освітніх ресурсів, що допомагають оптимізувати використання цифрових інструментів у освітньому процесі (SELFIE, n.d.). Після заповнення анкети автоматично генерується детальний звіт, який включає оцінку компетентностей вчителя з кожного розділу.

Зауважимо, що процес самооцінювання займає приблизно 20 хвилин і може бути проведений за одну або кілька сесій, оскільки всі відповіді можуть зберігатися. Вчителі мають можливість використовувати цей електронний ресурс індивідуально або в групах, при цьому результати можуть бути анонімно поділені для колективного аналізу і планування професійного розвитку. Окрім цього, SELFIE for Teachers пропонує сертифікати та цифрові значки, які можуть бути надані вчителям за участь у цьому процесі.

Окрім того, SELFIE дозволяє вчителям порівнювати свої результати з результатами інших педагогічних працівників в їхній школі або регіоні, якщо це дозволено налаштуваннями приватності. Це порівняння може відбуватися анонімно і сприяє культурі спільного навчання та професійного зростання. Використання отриманих з електронної системи даних допомагає адміністрації планувати цілісні стратегії навчання та впровадження цифрових технологій, що в свою чергу сприяє підвищенню якості освітнього процесу в цілому. Зауважимо, що акумульовані дані з інструменту SELFIE (n.d.) можуть використовуватися для ефективного розподілу ресурсів та адаптації програм професійного розвитку. Адміністрація може використовувати цю інформацію для організації

спеціалізованих тренінгів, які відповідають актуальним потребам учителів, сприяючи підвищенню їх компетентностей і загальній якості освітнього процесу.

Під час використання електронної системи «SELFIE for Teachers» у вчителів можуть виникати певні труднощі: по-перше, учителі, які не мають достатньої кількості технічних засобів, або стабільного інтернет-з'єднання, можуть відчувати труднощі з використанням електронної системи SELFIE; по-друге, недостатній рівень компетенцій може перешкоджати правильному застосуванню електронної системи для самооцінювання; по-третє, вчителі можуть сприймати SELFIE як зайве навантаження або форму контролю, що викликає опір і небажання її використовувати. Така реакція може бути пов'язана з відсутністю розуміння переваг, які може принести регулярне самооцінювання, або з побоюваннями щодо анонімності та конфіденційності даних. Для вирішення цих питань важливо забезпечити роз'яснення вчителям переваг «SELFIE», а також активне їх залучення до обговорення й адаптації процесу самооцінювання; по-четверте, впровадження SELFIE (n.d.) може вимагати додаткових зусиль для адаптації контенту та методів оцінювання, щоб забезпечити їх відповідність локальному освітньому контексту. Це може потребувати тісної співпраці з адміністрацією закладу освіти та іншими вчителями для того, щоб зробити інструмент максимально корисним і прийнятним для всіх сторін.

Отже, електронна система «SELFIE for Teachers» являє собою значний крок уперед у сфері оцінювання професійної діяльності вчителів, оскільки цей інструмент дає змогу освітянам самостійно визначати свої компетентності. Завдяки своїй здатності адаптуватися до особливостей різних освітніх контекстів, SELFIE активно сприяє підвищенню якості навчального процесу, забезпечуючи вчителям зворотний зв'язок, який є критично важливим для їхнього професійного розвитку та ефективного впровадження цифрових технологій у навчання. На 2024 рік в пілотному проєкті щодо впровадження SELFIE в Україні взяли участь: 17, 303 учні, 2,996 вчителів та 546 керівників закладів освіти. Так, у пілотуванні інструменту SELFIE взяли участь 96 закладів загальної середньої та професійної освіти та більше 20 тисяч респондентів.

Цей інструмент є прикладом того, як цілеспрямоване використання інноваційних підходів до самооцінювання професійної діяльності вчителів може сприяти підвищенню професійної майстерності та підготовці вчителів до викликів сучасного освітнього середовища.

Ключові слова: оцінювання, професійна діяльність, SELFIE for Teachers

Література:

1. Digital Education Action Plan. (2020). European Commission. <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan>
2. DigCompEdu (2022). Joint Research Centre. https://joint-research-centre.ec.europa.eu/digcompedu_en
3. SELFIE (n.d.). European Commission. https://ec.europa.eu/education/schools-go-digital/selfie_en